

LIKABEHANDLINGSPLAN

BRAÅS SKOLA

Läsår 2018-2019

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
2. Vision	2
2.1 Växjö kommuns utbildningsmål.....	2
2.2 Braås skolas övergripande mål.....	2
3. Analys av elevenkäter	3
4. Prioriterade mål	3
4.1 Mål 1	3
4.2 Mål 2	3
4.3 Mål 3	4
4.4 Mål 4	4
5. Vårt förhållningssätt.....	4
6. Aktiva åtgärder	5
6.1 Under läsår 18/19	5
6.2 Under varje läsår	6
7. Strukturerat arbete med elevärenden	7
7.1 Steg för steg.....	7
7.2 Misstanke om kränkande behandling	10
Bilaga 1 – Lagar och styrdokument.....	13
Bilaga 2 – Definitioner av begrepp	14
Bilaga 3 – Skolans trivselregler.....	16
Bilaga 4 – Att tänka på vid utredning av kränkning.....	17
Bilaga 5 – Utredande samtal.....	18
Bilaga 7 - Tänkbara åtgärder	19
Bilaga 8 - Förutsättningar för medling	20

1. Inledning

Braås skola är en F-9 skola som ingår i Växjö kommuns norra område. Det finns cirka 370 elever på skolan. På skolan finns även fritidshem för barn från 6 år till 13 år som är uppdelat i två avdelningar; Röda och Blå.

Braås skolas likabehandlingsplan beskriver hur arbetet ska bedrivas på olika nivåer; främjande, förebyggande, utredande och åtgärdande för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Syftet med planen är att konkretisera hur vi tillsammans behöver arbeta för att nå våra mål. Planen är även en viktig del i det systematiska kvalitetsarbete som bedrivs på skolan och därför sker ett kontinuerligt förankringsarbete med alla inblandade såväl barn eller elever som personal och föräldrar. Allt vårt arbete bygger på diskrimineringslagen och skollagen, se bilaga 1.

2. Vision

2.1 Växjö kommuns utbildningsmål

Barn och elever i Växjö kommuns verksamheter ska känna trygghet och trivsel under hela sin skoldag. De ska få det stöd och den stimulans som krävs så att de kan utveckla sina förmågor så långt det är möjligt. Deras kreativitet, engagemang och nyfikenhet ska ges möjlighet att förstärkas och utvecklas.

2.2 Braås skolas övergripande mål

Braås skola ska erbjuda en trygg miljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla ska känna att de är lika mycket värda och ska bemötas med respekt oavsett kön, könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Vårt mål är att elever på Braås skola känner lust och glädje i att lära och att varje elev bemöts utifrån sina egna förutsättningar och behov.

3. Analys av elevenkäter

Analysen av elevenkäten som gjordes under vårterminen 2018 visar att det finns flera förbättringsområden att arbeta med för att skapa trygghet, trivsel och goda relationer mellan elever samt mellan elever och vuxna på Braås skola. Bland annat framkom av enkäten att flera elever känner sig otrygga på rasterna, främst vid fotbollsplanen och innebandyplanen där det ofta upplevs "stökigt" och "bråkigt". Vi kan även utläsa en skillnad mellan pojkar och flickors svar på enkäten, då pojkar i högre utsträckning upplever sig otrygga i skolmiljön. Eleverna vill att fler vuxna rör sig ute på rasterna för att det ska bli tryggare. I enkäten framkommer även att elever i några klasser upplever klassrumsmiljön som stökig och otrygg.

Enkäten visar vidare att eleverna upplever att det råder ett hårt klimat på med ett tufft språkbruk med bl.a. fula ord och rasistiska uttryck, men även hot och våld. Miljöer på skolan som utpekats som otrygga är fotbollsplanen, innebandyplanen, slöjden, toaletten, busshållplatsen, matsal och kapprum.

I enkäten till mellan- och högstadiet ställdes frågor kring sociala medier. Analysen visar att många elever använder sociala medier och att majoriteten har sett hat och kränkningar där. Ett antal elever uppger att de själva blivit utsatta för kränkande behandling på sociala medier.

4. Prioriterade mål

Utifrån vad som framkom i elevenkäterna bestämdes följande fyra prioriterade mål på Braås skola under kommande läsår.

4.1 Mål 1

All personal ska vara väl förtrogna med vår likabehandlingsplan. Vi agerar utifrån vårt gemensamma förhållningssätt som sammanfattas i fyra punkter på nästkommande sida.

4.2 Mål 2

Alla elever ska känna sig trygga på raster utomhus och i skolans lokaler samt att uppleva att vuxna alltid finns nära till hands. Elever och personal ska därför känna ett gemensamt ansvar för att skapa ökad trygghet. Vi ska starta ett trygghetsteam på skolan bestående av socialpedagoger, skolläda

och annan personal på skolan, med främsta syftet är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att öka tryggheten på skolan.

4.3 Mål 3

Alla elever ska uppleva att klassrumsmiljön är trygg och att man kan känna studiero. Elever och personal tar därför ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön.

4.4 Mål 4

Alla på Braås skola pratar med varandra i respektfull ton. Vi är därför medvetna om vårt språkbruk och använder inte ord som kan upplevas som kränkande av andra människor.

5. Vårt förhållningssätt

Vi på Braås skola ser ett gemensamt förhållningssätt präglad av respekt för varandra och positiva förväntningar som grunden för ett främjande arbete. Nedan sammanfattas Braås skolas främjande förhållningssätt i fyra punkter som all personal på skolan förväntas agera utifrån.

- *Eleverna är vårt gemensamma ansvar*

Vi tar gemensamt ansvar för alla elever på vår skola. Vi hälsar på varandra och bemöter alla med respekt. Det är vi vuxna som tar ansvar för att skapa en trygg och god relation till varje elev.

- *Vi gillar olika*

Vi ser varandras olikheter och kompetens som en tillgång. Vi har förståelse för att vi lär oss på olika sätt och arbetar aktivt för att möta och tillgodose olika elevers behov. Vi lyssnar och tar eleverna på allvar samt återkopplar i frågor som rör dem.

- *Alla elever ska lyckas*

Vi har positiva förväntningar på våra elever och vi förutsätter att eleverna gör rätt om de kan. Vi gör vårt främsta för att möta alla elever utifrån deras behov och förutsättningar när vi planerar och genomför skolans verksamhet.

- *Vi säger ifrån*

Vi har nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling och agerar direkt när vi upptäcker eller ser en incident. Vi stöttar och hjälper varandra i svåra och utmanande situationer och arbetar lösningsinriktat med fokus på vad personalen kan göra. Vi samtalar kontinuerligt med eleverna om hur vi är mot varandra. För att stärka tryggheten på skolan tolererar vi inget "skojbråk". Det kan vara svårt för personal att veta vart gränsen mellan riktigt bråk och skojbråk går. Skojbråk skapar en kultur där det är ok att slåss och kan många gånger leda till riktiga bråk. På vår skola tar vi därför avstånd från alla former av bråk.

6. Aktiva åtgärder

6.1 Under läsåret 18/19

- *Rastboden*

I rastboden finns saker för utlåning till eleverna vars syfte är att möjliggöra hälsofrämjande aktiviteter som bygger relationer mellan eleverna. Detta är ett sätt att minska konflikterna på rasterna. Boden bemannas såväl av personal som av elever från skolan för att skapa gemenskap mellan olika årskurser och därigenom öka tryggheten på rasterna.

- *Upprättande av trygghetsteam*

Under läsåret kommer skolan att upprätta ett trygghetsteam som har uppdraget att arbeta förebyggande och hälsofrämjande mot kränkande behandling utifrån skolans verksamhetsmål om ökad trygghet och studiero. Trygghetsteamet kommer att bestå av skolledning, kurator samt socialpedagoger.

- *Förändring av skolans lokaler*

Inför skolstart 2018 genomfördes en stor omorganisering av klassrummen i syfte att öka tryggheten för eleverna. Då flyttades hemklassrum för årskurs 2 till 9 för att göra skolan mer stadieindeldad. Numera befinner sig högstadiet och mellanstadiet i separata delar av skolan. Årskurs 2 och 3 har förflyttats till nedervåningen för att ha närmre ut till en mer

åldersanpassad del av skolgården och vara längre ifrån högstadiet än vad man tidigare varit.

- *Införande av kick-off för våra 7:or*

Vid terminsstart 2018 anordnar skolan en kick-off för eleverna i åk 7. Eleverna åker klassvis tillsammans med mentorer, socialpedagoger och personal från fritidsgården till Karlslund i Växjö där man under två dagar gör samarbetsövningar och gruppstärkande aktiviteter i syfte att arbeta ihop klassen och skapa en god grund för läsåret.

6.2 Under varje läsår

Kontinuerligt arbeta med värdegrundsfrågor i alla klasser genom att:

- Skolledningen ansvarar för att elever och personal regelbundet utbildas i frågor som trakasserier, kränkande behandling, rasism, främlingsfientlighet och diskriminering.
- Alla elever ska få kännedom om de sju diskrimineringsgrunderna. Arbetslagen ansvarar för planering och genomförande av arbetet.
- Alla vuxna ansvarar för att återkommande diskussioner genomförs i klasserna om etik, moral, människors värde, jämställdhet mellan könen, relationer och demokratins grunder.
- Alla elever ska ha kännedom om och vara delaktiga i upprättandet av skolans trivselregler. Arbetslagen ansvarar för att alla elever är väl förtrogna med dessa.
- Skolan anordnar klassråd och elevråd där eleverna är delaktiga i bland annat likabehandlingsfrågor, ordningsregler samt värdegrundsfrågor.

Fadderverksamhet eller liknande genom att:

- Äldre elever får vara faddrar för de yngre eleverna.
- Aktivitetsdagar, där eleverna är delaktiga i genomförande och planering för att främja samverkan mellan elevgrupper.

Uppsikt över barnen genom att:

- Ha schemalagda mat- och bussvärdar.
- Ha schemalagda rastvärdar och rastfaddrar.

- Ha organiserade rastaktiviteter och erbjuda åldersanpassade rastaktiviteter för alla elever.
- Ha anställda socialpedagoger som verkar för en tryggare skoldag och bygger goda relationer med eleverna.
- Ha lärararbetsrum i anslutning till elevernas kapprum.

Löpande kartläggning och analys av elevernas trivsel på skolan genom att:

- Samtala om trivseln vid utvecklingssamtal.
- Samtala om trivseln vid klassråd och elevråd.
- Genomföra trivselsenkätundersökningar.
- Genomföra trygghetsvandring under höstterminen.
- Genomföra kommunens brukarenkät.

7. Strukturerat arbete med elevärenden

Om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling påträffas sker en anmälan till rektor samt huvudman skyndsamt och därefter ska en utredning och handlingsplan upprättas.

7.1 Steg för steg

Ibland uppstår situationer i skolan där elever hamnar i konflikter med varandra eller med vuxna. När det inträffar ska man ha följande steg i åtanke.

STEG 1 AGERA

Ansvarig: All personal ska agera direkt när man upptäcker konflikt, diskriminering och/ eller kränkande behandling.

Gör så här:

1. Samtala med berörd elev/elever kring händelsen/problemet. Sök gemensam lösning. Kontakta gärna vårdnadshavare.
2. För en minnesanteckning kring händelsen/problemet – Var konkret i din beskrivning av händelsen/problemet.
3. Boka gärna ett uppföljningssamtal.
4. Kontakta ansvarig klasslärare och informera om händelsen/problemet.

Tänk på: Låt inte förutfattade meningar om eleven eller elevens situation påverka dina observationer. Det är bra att kontakta vårdnadshavare i ett tidigt skede då en god relation med dem förenklar ett samarbete kring deras barn. Kontakta socialpedagogerna för att få stöd i hanteringen av en eventuell kränkingsanmälan och utredning av kränkning.

STEG 2 DISKUTERA I ARBETSLAGET

Om problemen fortsätter så följer nästa steg.

Ansvarig: Berörd lärare/klasslärare

- Gör så här:**
1. Samtala med eleven/eleverna kring händelsen/problemet. Sök gemensam lösning.
  2. För en minnesanteckning kring händelsen/problemet – Var konkret i din beskrivning av situationen.
  3. Kontakta vårdnadshavare och boka in ett möte.
  4. Samtala i arbetslaget och med arbetslagets specialpedagog om situationerna som uppstår och fundera kring elevens mående och dess studiesituation, i syfte att komma till en lösning och/eller ett gemensamt förhållningssätt.
  5. Gå på ett drop-in EHT för att få stöd från fler personalgrupper i elevhälsan i hur man ska fortsätta arbeta med eleven.
  6. Kontakta socialpedagogerna för att få stöd i hanteringen av en eventuell kränkingsanmälan och utredning av kränkning.

Tänk på: Du kan gå på drop-in EHT för stöd innan du träffar vårdnadshavare för att få tips kring hur ni kan samtala kring händelsen/problemet.

STEG 3 MÖTE MED VÅRDNADSHAVARE

Syfte: Att informera vårdnadshavare om situationen och tillsammans nå en överenskommelse för att få till en förändring.

Ansvarig: Ansvarig lärare/klasslärare

- Gör så här:**
1. Lista de händelser/problem som är mest angelägna om att diskutera med eleven och vårdnadshavaren. Var tydlig och ge konkreta exempel.
  2. Dokumentera överenskommelse som träffas i samarbete med eleven och vårdnadshavare.
  3. Informera arbetslaget och berörda lärare om överenskommelsen.
  4. Gör en uppföljning med arbetslaget och berörda lärare efter 1 till 4 veckor.
  5. Utvärdera därefter tillsammans med elev och vårdnadshavare.

Tänk på: Kvarstår problemet kontaktas EHT. Anmälan görs till någon medlem i elevhälsoteamet.

STEG 4 ANMÄLAN TILL ELEVHÄLSOTEAMET ELLER TRYGGHETSTEAMET

Syfte: Att göra en bedömning av fortsatta insatser.

Ansvarig: Rektor och elevhälsoteamet.

- Gör så här:**
1. Kontakta medlem i elevhälsoteamet (specialpedagog, kurator, skolsköterska eller skolledning).
  2. Mentor/klasslärare och berörda lärare kallas till EHT eller THT
  3. På EHT görs en kartläggning av elevens behov och eventuellt en uppföljning av tidigare åtgärder (elevsamtal, kontakter med vårdnadshavare, åtgärdsprogram, utredningar m.m.).
  4. På EHT föreslås åtgärder som ska vidtas och vem som är ansvarig för dessa.
  5. Specialpedagog informerar övriga berörda lärare och följer upp och stöttar
  6. Du kallas till ett uppföljningsmöte inom 2 till 4 veckor för att utvärdera insatserna.
  7. Vid behov kalla till Elevvårdskonferens (steg 5).

Tänk på: Ansvarig lärare och berörd personal bjuds in till EHT för att kunna ge en bredare bild av situationen och vara delaktiga i de fortsatta insatserna. Vårdnadshavares och elevs rätt att påverka innehållet i insatsen får inte inskränkas.

STEG 5 ELEVVÅRDSKONFERENS

- Syfte:** Att tillsammans med elev och vårdnadshavare informera och diskutera möjliga åtgärder och nå en överenskommelse för att få till stånd en förändring.
- Ansvarig:** Rektor eller biträdande rektor.
- Gör så här:**
1. Beskriv problemet så som skolan uppfattar det.
  2. Inhämta elevens och vårdnadshavarens synpunkter.
  3. Diskutera med alla mötesdeltagare om möjliga förändringar. Detta sammanfattas i protokollet.
  4. Beslut tas i samverkan med elev och vårdnadshavare om insatser och ev. kontakter med expertis utanför skolan. Beslutet nedtecknas i protokollet.
  5. Elev och vårdnadshavare upprättar tillsammans med ansvarig mentor och specialpedagog ett åtgärdsprogram. Där ges konkret beskrivning vad som ska göras, vem som gör vad, samt när och hur det ska ske. Mentor informerar berörd personal.
  6. Tid bokas för uppföljningssamtal.
- Tänk på:** Att om möjligt begränsa antalet mötesdeltagare. Beslut som tas i samförstånd har större förutsättningar att leda till ett positivt resultat.

7.2 Misstanke om kränkande behandling

När personal får kännedom om att en händelse inträffat där en elev anses ha upplevt sig vara kränkt ska personal anmäla detta till rektor. Om händelsen involverar skador eller tillbud ska en anmälan också upprättas i LISA. Tänk på att;

- Om händelsen involverar personal, görs utredningen av skolledningen.
- Om händelsen involverar elev, görs utredningen av socialpedagog och berörd lärare.

Agera direkt. All personal ska agera direkt när man upptäcker konflikt, diskriminering och/ eller kränkande behandling. På Braås och Dädesjö skola ska all personal föregå med gott exempel och agera i förenlighet med våra förhållningssätt som grundar sig på alla människors lika värde.

Informera klasslärare/mentor och rektor. Om upptäckande personal ej är densamma som klasslärare/mentor ska hen informeras om det inträffade. Rektorn informeras som i sin tur mailar diarienummer till utbildningsnämnden enligt rutin.

Utreda. Skyndsamt påbörja utredning av det inträffade i syfte att skapa en bild av situationen samt att alla ska få förmedla sin version av händelsen. I en utredning ingår det att fråga alla inblandade vad som hänt d.v.s. den som upplever sig kränkt och den/de som kan ha utfört kränkningen. (För förslag på frågor, se bilaga 5) Utredningen dokumenteras genom att *Del 1. Anmälan* och *Del 2. Utredning* i blanketten *Anmälan om kränkande behandling* fylls i. En anmälan ska upprättas för varje elev som kan antas ha upplevt sig vara kränkt.

I utredningen kan man också behöva:

- Fråga andra elever samt personal och vårdnadshavare som kan ha sett eller hört något.
- Ställa frågor om vad som händer på sociala medier och på andra virtuella och fysiska platser där eleverna interagerar.

Viktigt att tänka på:

- Vem som leder de utredande samtalen med eleverna om det inträffade kan variera. Ibland är det mest lämpligt att den som upptäckt är den som också pratar med eleverna, ibland är det mest lämpligt att klassläraren/klassföreståndaren är den som pratar med eleverna.
- Vi samtalar med eleverna en i taget, antecknar det eleven säger och läser upp det vi skriver för eleven så att hen har möjlighet att korrigera om vi uppfattat något fel.
- Den som pratar med eleverna är en känd och trygg person för eleverna.
- I regel kan det vara bra att vara två vuxna i samtalet med eleverna.

Informera vårdnadshavare. Klasslärare/mentor eller socialpedagog informerar hemmet om händelsen. Telefonkontakt föredras framför e-post. I vissa fall kan det även finnas behov av ett personligt möte.

Ärendet läggs ner eller **åtgärder vidtas**. Utredningen kan visa att ingen kränkning förekommit, vilket medför att rektor kan besluta att utredningen läggs ner. Utredningen lämnas till skolans administratör och förvaras som sekretessmaterial. Om utredningen visar att kränkning förekommit så diskuterar arbetslaget och eventuellt annan berörd personal tänkbara åtgärder. Det är även viktigt att lyssna in vad inblandade elever tänker. Åtgärderna dokumenteras i *Del 3 Åtgärder*.

Följa upp/utvärdera. För att säkerställa att kränkningarna upphört samt att de vidtagna åtgärderna varit gynnsamma bör man följa upp hur de inblandade mår. Första uppföljningen bör ske inom en vecka. Uppföljningarna sker kontinuerligt till dess att kränkningarna har upphört. Uppföljningssamtalen samt kontakten med vårdnadshavarna genomförs av samma person som närvarat vid första utredningen. Även uppföljningssamtalet dokumenteras (*Del 4 Uppföljning av åtgärder*). Berörda vårdnadshavare hålls kontinuerligt informerade om vidtagna åtgärder och om hur eleven mår.

Förvara. Hela dokumentet med anmälan, utredning och uppföljning skrivs ut och lämnas till administratör för förvaring enligt skolans rutiner.

Erbjuda stöd. I samtal med elever inblandade i kränkande behandling erbjuds stödsamtal med kurator.

Bilaga 1 – Lagar och styrdokument

Vår skolas arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utgår ifrån de lagar och styrdokument som alla skolor lyder under.

Diskrimineringslagen

I *Diskrimineringslagens* tredje kapitel står att läsa att verksamheten (skolan) är ålagd att målinriktat arbeta främjande och förebyggande med aktiva åtgärder för att motverka alla former av diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. *Lag (2016:828)*. www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/.../diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567

Skollagen

I *Skollagen (2010:800, 6 kap 8 §)* framgår det att verksamheten varje år skall upprätta en plan mot kränkande behandling innehållande en översikt av de åtgärder som behövs för att förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen skall innehålla en redogörelse för hur skolan tänker arbeta med dessa frågor under kommande läsår och en utvärdering av det skall ske i nästföljande års plan. Lagen kräver alltså att huvudmannen arbetar målinriktat för att motverka kränkande behandling av barn och elever. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/./skollag-2010800_sfs-2010-800

Bilaga 2 – Definitioner av begrepp

Konflikter

Ibland kan det vara svårt att skilja kränkningar från konflikter och bråk. Därför är det viktigt att definiera skillnaden mellan konflikt och kränkningar. Konflikt betyder ursprungligen sammanstöta, råka i strid eller kämpa. Generellt handlar konflikter om att två eller flera eftersträvar samma saker, bekräftelse eller inflytande. Parterna i en konflikt ser varandra som jämbördiga. Konflikter upplevs ofta som ansträngande av inblandade och omgivningen. Konflikter kan utvecklas till mobbning eller kränkningar, men de kan också bli konstruktiva och skapande om de hanteras rätt. Konflikter kan hanteras genom att de inblandade ändrar uppfattning om alternativen, hittar nya alternativ eller lägger konflikten åt sidan.

Diskriminering

Diskriminering innebär att en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Med *direkt diskriminering* menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis barnets kön eller någon utav de andra diskrimineringsgrunderna. Exempelvis att en pojke hänvisas till träsöljden för att flickorna har företräde till sysöljden.

Indirekt diskriminering innebär att en elev diskrimineras genom att alla behandlas lika. Det sker exempelvis när skolan tillämpar en bestämmelse som verkar vara neutral men som i praktiken missgynnar en elev, vilken kan kopplas till någon av diskrimineringsgrunderna. Exempelvis så kan man genom att servera alla elever samma skolmat indirekt diskriminera elever som på grund av allergi eller religiösa skäl, behöver annan mat.

Trakasserier

Trakasserier definieras som ett uppträdande som kränker någons värdighet i samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Till trakasserier räknas sexuella trakasserier, det vill säga anspelningar på kön och sexualitet som kan innefatta allt från tafsningar och blottning till glåpord och ryktesspridning. Att uttrycka främlingsfientlighet, rasism och homofobi är också exempel på trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är när någon eller några kränker principerna om alla människors lika värde och kan riktas mot en eller flera personer. En kränkning kan äga rum vid ett enstaka tillfälle eller vara av upprepande art. Kränkningar kan vara:

- Verbala (t.ex. hot, svordomar, öknamn eller ironiska kommentarer)
- Fysiska (t.ex. slag och knuffar)
- Psykosocial (t.ex. ryktesspridning eller utfrysning)
- Text och bilder (t.ex. sms, mms, foton, brev, klotter eller meddelanden på sociala medier).

Kränkande behandling på nätet

Verbal och psykisk mobbning kan ske digitalt, vilket ibland kallas e-mobbning. Kränkningen sker då på internet eller mobilen. Det vanligaste är elaka kommentarer eller bilder i sociala medier samt kränkningar via sms.

Att inte bjuda in en person till gemenskapen i en grupp är ett sätt att frysa ut någon på nätet. Även spridningseffekten på nätet är en faktor som många inte tänker på och det finns risk att en elak kommentar eller bild når långt utanför den närmaste kretsen. Detta gör att det är svårt att göra någon gränsdragning mellan kränkning och mobbning, eftersom en delad bild kan spridas vidare. Detta gör att en kränkning som egentligen bara har utförts en gång kan upplevas som att den utförs igen och igen.

Bilaga 3 – Skolans trivselregler

- Vi uppträder trevligt mot varandra och hjälper varandra när det behövs. Vi tänker på studieron även i korridorerna.
- Vi använder ett vårdat språk gentemot alla på skolan när vi pratar med varandra. Vi visar respekt mot varandra och accepterar att vi är olika som människor och att det är ok att vara så.
- Mobiltelefonerna lämnar vi hemma eller i skåpet på lektionstid för att se till att det är studiero.
- Ytterkläder förvaras i kapprum och skåp.
- Vi tänker på att vi vill ha rent och snyggt omkring oss och slänger därför skräp i papperskorgarna.
- I matsalen äter vi den mat som serveras där utan ytterkläder på. Vi äter upp innan vi lämnar matsalen.
- Skolan är tobaksfri.

Vi har tagit del av trivselreglerna. Om mot förmodan eleven hamnar i en konflikt eller har annat olämpligt beteende kommer eleven att ha samtal med en person som ingår i elevhälsoteamet samt klassläraren eller den vuxne som har bevittnat händelsen. Vårdnadshavarna kommer att bli informerade om att ett sådant samtal har skett och hur skolan kommer att gå vidare.

Vårdnadshavarens underskrift

Vårdnadshavarens underskrift

Elevens underskrift

Bilaga 4 – Att tänka på vid utredning av kränkning

I utredningen kan man behöva fråga andra elever samt personal och vårdnadshavare som kan ha sett eller hört något. Man kan även behöva ställa frågor om vad som händer på sociala medier och på andra virtuella och fysiska platser där eleverna interagerar. Tänk på att:

- Den som pratar med eleverna är en känd och trygg person för eleverna.
- Den som leder de utredande samtalen med eleverna om det inträffade kan variera. Ibland är det mest lämpligt att den som upptäckt är den som också pratar med eleverna, ibland är det mest lämpligt att klassläraren är den som pratar med eleverna. Det viktigaste är att alla vuxna för en dialog så att alla vet vem som gör vad.
- Vi samtalar med de inblandade en i taget. Vi antecknar det hen säger och läser upp det vi skrivit så att hen har möjlighet att korrigera om vi uppfattat något fel.
- I regel kan det vara bra att vara två vuxna i samtalet med eleverna.
- Eleven ska även erbjudas möjligheten att ha en vuxen stödperson med i samtalet.
- Stödsamtal med kurator kan erbjudas.

Om vuxen kränker elev eller elev kränker vuxen:

- En kollega ska inte utreda händelsen om en anställd misstänks ha kränkt en elev.
- Den vuxne erbjuds ha med sitt fackliga ombud eller skyddsombud under samtalet.

Bilaga 5 – Utredande samtal

Innan samtalet

Innan du börjar samtalet välj en plats där ni kan tala ostört. Tänk på att det är viktigt att den du ska prata med är lugn och inte i affekt. Förklara för den du pratar med varför hen är där och att vi kommer att prata med alla inblandade. Tydliggör att du (eller den andra vuxna) kommer att anteckna det som sägs samt att ni kommer att läsa upp vad ni skrivit så att hen får möjlighet att korrigera om något uppfattats fel. Erbjud personen att ha med en stödperson under samtalet. Utifrån situation, ålder och mognad ska också vårdnadshavare informeras om samtalet. Anteckna även vilka som är närvarande i rummet samt datum.

Frågor

1. Beskriv med dina egna ord vad som har hänt. (Var noga med följdfrågor och uppmana till detaljerade beskrivningar så att du får en så tydlig bild som möjligt av det som inträffat. Be om förtydligande när du inte förstår.)
2. Vilka är/var inblandade?
3. Var händer/hände det?
4. När händer/hände det?
5. Finns/fanns det andra runt omkring som ser/såg vad som händer/hände? Om ja, vilka?
6. Har du några tankar om vad vi på skolan kan göra för att situationen ska bli bättre/inte upprepa sig?
7. Har du några tankar om vad du kan göra för att bidra till att liknande situationer inte uppstår framöver? (Ställs ej till de personer som blivit utsatta för kränkningar under en längre tid.)

Bilaga 7 - Tänkbara åtgärder

- Ha ökad uppsikt på eleven/eleverna särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda.
- Se över gruppindelningar och schemaläggning.
- Ta hjälp av skolans elevhälsoteam för att kartlägga elevers behov av stöd.
- Ta hjälp av skolans elevhälsoteam för handledning av hur vi bäst bemöter dessa elever.
- Genomföra åtgärder inom ramen för bestämmelserna i skollagen, anmälan till huvudmannen, respektive de arbetsrättsliga reglerna.
- I vissa fall kan vi behöva kontakta Arbete och välfärd (socialtjänsten).
- I vissa fall kan vi behöva göra en polisanmälan.
- I vissa fall kan medling, enligt bilaga 8, av professionell person bli aktuell.

Bilaga 8 - Förutsättningar för medling

Förutsättningar för medling mellan elever samt mellan elev och lärare

Ibland kan det vara bra och givande att låta den som kränkt och den som blivit kränkt sitta ner tillsammans och med stöd av en tredje part prata om hur man ska förhålla sig till varandra framöver. Medlingen är frivillig, dvs ingen tvingas till att sitta ner med någon annan. Man kan inte heller tvinga någon att be om ursäkt. Utgångspunkt för att sammanföra den som kränkt med den som kränkts är att minska de negativa konsekvenserna av kränkningen för båda parter samt prata om hur vi ska göra för att liknande situationer ej händer igen.

Innan man sammanför den som kränkt med den som blivit kränkt bör även följande förutsättningar finnas:

- Den som kränkt ser sin egen del i det som hänt och är ångerfull.
- Den som blivit utsatt känner sig bekväm med att sitta ner tillsammans med den som kränkt.
- Varje person inbjuden till mötet har blivit väl informerad om mötets syfte.
- Den som håller i samtalet är väl förberedd och har en framåtsyftande agenda där man förberett med frågor som gemensamt besvaras (dessa frågor bör ha ställts till personerna innan mötet så att de har möjlighet att förbereda sig).

Mötesledaren inleder samtalet med att kort sammanfattar vad som hänt och vad syftet med dagens samtal är. Samtalsledare säger även att hen pratat med båda parter inför mötet och att hen vet att den som kränkt är ångerfull. Man kan sedan ställa en fråga till de inblandade om någon av de vill säga något. Samtalsledaren leder sedan in samtalet på framåtsyftande åtgärder.